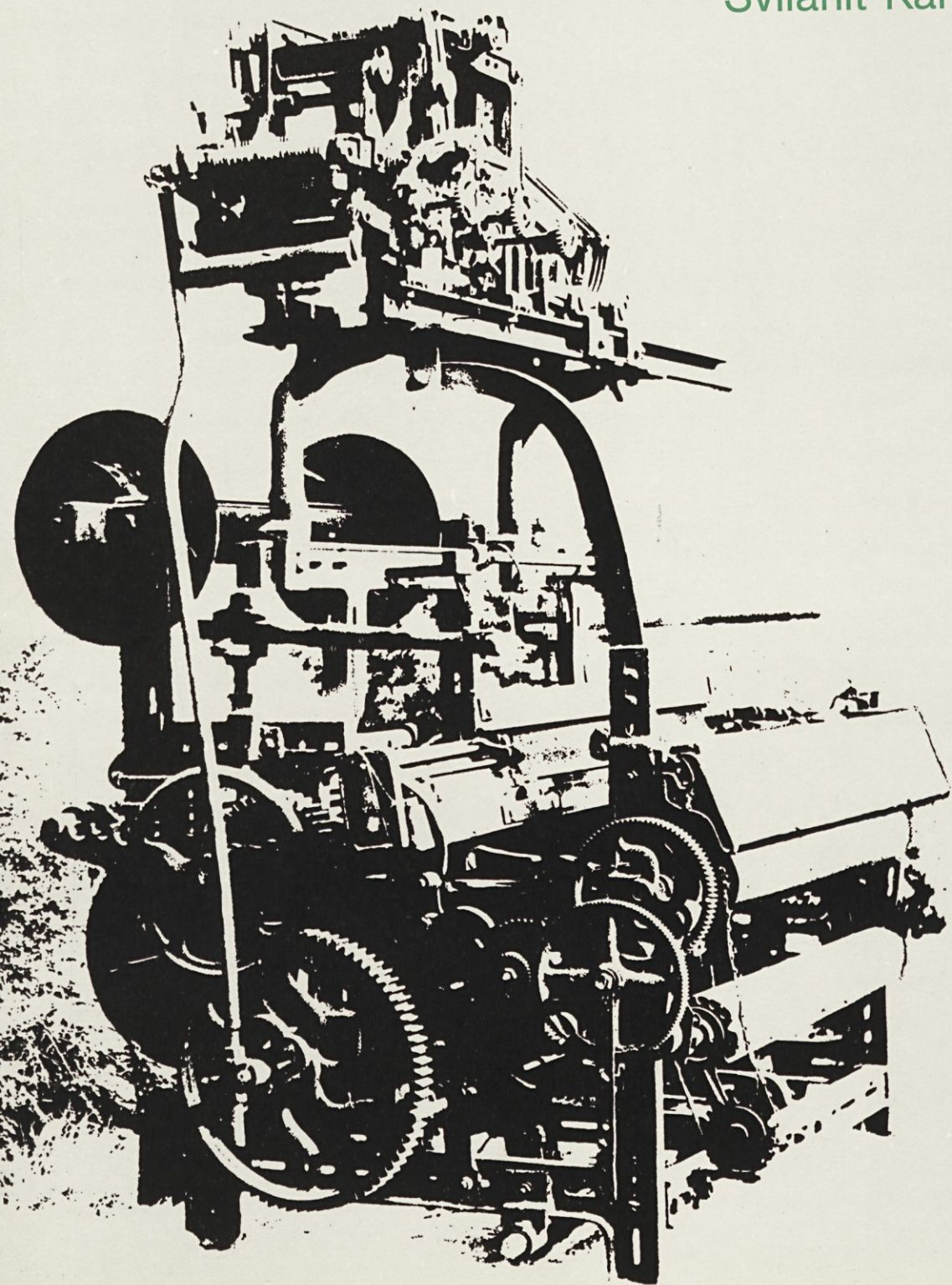
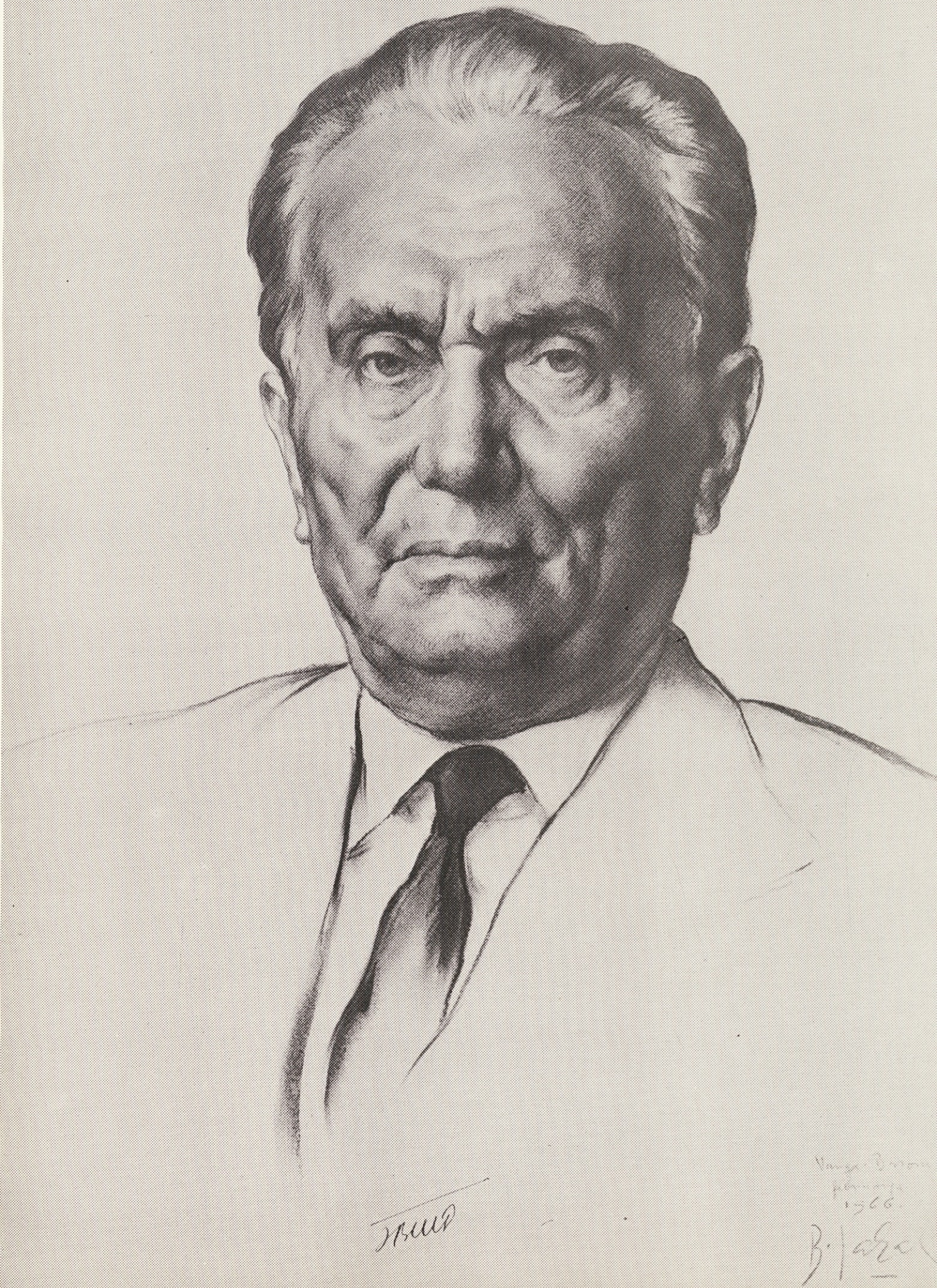


KAMNIŠKI TEKSTILEC

glasilo delovne
organizacije
Svilanit Kamnik **5-6**





1966

Portrait of
1966
B. J.

Tito je rekel . . .

borcem: „Okoli milijon uničenih, pobitih, s plini zadušeni sinov naših narodov zahteva od vas, da budno varujete pridobitve, da se nikoli več ne bi ponovila ta pekel in taka nesreča za naše ljudstvo“.

zbrani desettisoči množici Ljubljančanov, ki so pred univerzitetnim poslopjem v dežju in nalivu stali skoraj do kolen v vodi: „To vojno smo imeli za pravično in zahtevamo tudi pravičen konec.“

jeseniškim železarjem: Vsak delavec in vsaka delavka, vsak delovni človek v naši državi mora razumeti, da je gospodar, da ima pravico povedati svojo besedo, toda prav tako ima tudi dolžnost, da dà od sebe vse za splošno blaginjo.“

jugoslovanskim književnikom: „Pri nas so ljudje zelo željni znanja. Poglejte, naše ljudstvo se je v vsakem pogledu imenitno izkazalo. Bleščeče se je obneslo v vojni. Toda ni se bojevalo samo zato, ker je, kakor so nekateri govorili, bojevito ljudstvo. Ne. Bojevali smo se zato, da bi ustvarili nekaj boljšega, naša borba je imela velike smotre, ki jih sedaj v miru naglo uresničujemo. Če pa hočemo to kar najbolj uresničiti in utrditi, tedaj je treba dati našemu ljudstvu znanja, treba je dvigniti njegovega duha in z njim napredovati. Med vojno je lahko videl vsak izmed nas, s kakšno voljo in ljubeznijo se je naš borec v najtežjih razmerah nenehne borbe učil in bral. Ni vedel, ali ne bo nemara že jutri mrtev, vendar se je še danes učil abecede.“

Imeti takšno ljudstvo, kot je naše — to je zares pomembno“.

pripadnikom JLA: „Vzgojite mlade vojake tako, da bodo ljubili armado, v kateri služijo. Vlijte jim vero vase, v svojo moč in storite vse, da bodo globoko doumeli, kaj more doseči ljudstvo in kaj vse lahko doseže več majhnih narodov, če se združijo, če vlada med njimi sloga“.

delavcem „Ljudske tehnike“: „Človek, ki obvlada tehniko in zna ravnati s tehničnimi sredstvi, bo mogoče lahko več koristil skupnosti. Ni pa dovolj, da je nekdo dober strokovnjak, če svojega stroja ne ljubi. Stroj je treba ljubiti. Stroj, ki ga upravljate, morate poznati do podrobnosti, ga varovati in ravnati z njim z ljubeznijo. Kajti stroj je kakor živo bitje: tudi kadar najbolje dela, ga je treba pregledati, paziti nanj in ga čistiti, ker sicer ne dela več natančno in se kvari.“

otrokom, ki so ga ob „Tednu otroka“ obiskali na njegovem domu na Dedinju: „Kaj je danes za našo državo najvažnejše, kaj je najdragocenejše?“

Ljudje! Ti ljudje pa bodo takšni, kakor jih bomo vzgojili . . . Za koga gradimo tovarne, za koga gradimo to državo? Gradimo jih za te naše prihodnje državljane . . .“

športnikom: Ni dovolj, da imamo nekaj nogometnih klubov in da so milijoni ljudi njihovi navijači. Šport mora postati množičen in omogočiti, da nam bo množično ukvarjanje s športom in telesno kulturo prineslo kvalitetno izbiro“.

dečku, ki ga je vprašal, kateri je njegov najsrečnejši dan v življenju: „Dolgo že živim, vendar do konca vojne nisem doživel posebno srečnih dni. Po vojni pa sem doživel več srečnih dni, ki so v zvezi s srečnimi dnevi vseh naših ljudi. Tak je na primer dan razglasitve republike: zame je ta dan pomenil uresničitev dolgoletnih upov in teženj, ki jih je sleherni revolucionar nosil v svojem srcu. Poleg tega dneva je bilo že mnogo drugih velikih dni v življenju naše domovine in ljudstva . . .“

komunistom: Dolžnost vseh voditeljev in vseh komunistov je, da spremljajo življenje ljudi. Znati se je treba poglobiti v osebno življenje vsakega človeka in razumeti njegove težave, kajti vsak človek je svet zase, bitje, ki ima vesele in žalostne trenutke v življenju. Za to ni potrebno, da smo psihologi. Dovolj je, da smo ljudje, imeti moramo srce in čutiti z ljudmi. Mi seveda nismo nikakršni samaritani, toda smo komunisti, komunisti pa morajo biti v prvi vrsti humanisti. Doumeti morajo, da so ljudje, ki morajo biti v službi svojega ljudstva. V čem pa je sreča in življenje ljudi, tega sam ne morem oceniti, zato pa tudi ne morem nikomur vsiljevati sreče niti jaz niti kdo drug. Vse ljudstvo ve, v čem je njegova sreča, in to mora biti za nas kažipot.“

mladini: „Imam navado, da govorim odkrito in ostro. Vedno govorim ostro, kadar je treba tako govoriti, imam pa tudi veliko blagih besed, kadar so umestne, kadar jih je treba izreči . . . Zakaj demokracija lahko dobi svojo širino in globino samo v sorazmerju z zavestjo ljudi. Za nezavednega človeka ne more biti demokracije. Demokracije ne more biti za nikogar, ki je nasprotnik tistega, k čemur teži velika večina prebivalstva. Demokracijo imamo za večino, ne pa za tisto manjšino, ki nasprotuje procesu nadaljnega razvoja v naši deželi.“

delavcem: „Od tega kakšni so odnosi v podjetju, ali so zares socialistični in pravilni, je odvisen zelo hiter razvoj in napredek podjetja. Za vsako podjetje namreč veliko pomeni, ali se v delu njegovega kolektiva razodeva tisto zadovoljstvo, ki se poraja v pravičnih odnosih med vodilnimi ljudmi in tistimi, ki delajo pri strojih. Če je med njimi popolno razumevanje, če je pravilno zastavljeno nagrajevanje po zaslugah, če se pravilno pojmuje materialna zainteresiranost vsakega človeka in če se na podlagi te zainteresiranosti ljudje, ki dajejo vse od sebe, tudi pravilno nagrajujejo, je to velikanski stimulans za nadaljnji razvoj naše proizvodnje . . .“

TITA IMAM RADA

Tito je imel nadvse rad pionirje in oni njega. Irena ŠTEFANIČ, hčerka naše delavke Rozke, je 13. decembra 1978 na svečanem sprejemu cicibanov v Pionirsko organizacijo izjavila:

„Sprejem v Pionirsko organizacijo je bil zame poseben. Predvsem zato, ker smo dobili torto, pomarančno in še sok smo pili. Dober pionir se mora pridno učiti, mora biti priden in ubogljiv. Takšna želim biti tudi jaz.

Tita pa imam rada zato, ker je najboljši človek na svetu.

Tako je Irena žarečih oči, ki so izražale veselje in ponos, komaj 7-letna pred dobrim letom izpovedala svojemu velikemu prijatelju ljubezen mladega srca. Izpovedala jo je, ko še nihče ni slutil, kako kmalu se bomo morali od njega posloviti.



ČIGAVA CICIBANKA SEM?

Smrt našega predsednika je boleče odjeknila v mojem srcu. Pritekla je prva solza, utrnila se je druga, zajokali smo vsi in nihče ni skrival bolečine in se srmoval solza.

Tudi na licu moje 5-letne hčerke se je zalesketala solza, ko me je vprašala: „Mama, čigava cicibanka sem pa zdaj?“

Alenka DOPLIHAR
Anka HUBAD

Izguba je boleča

Govoriti o tem, kako boleče je našega človeka prizadela novica o smrti predsednika Tita, je odveč, saj je sleherni izmed nas občutil to globoko bolečino v svojem srcu. Bila je to novica, ki se je vsakemu izmed nas globoko zarezala v srca ter vnesla v sleherni dom, tovarno, polje, gozd neizmerno žalost.

Pritekle so solze, v nemoči so se stiskale pesti. Zajokala je žena, otrok, mož. Zajokali smo vsi.

Kako je novica odjeknila v srcih nekaterih naših sodelavcev, pripoveduje naslednji sestavek. Sestavek, najbolj žalosten in najbolj boleč, kar smo jih kdaj pripravljali za našega delovnega človeka.

Tovarišica Majda Komatar, kako ste izvedela za smrt našega predsednika tovariša Tita?

Tisto nedeljo sem poslušala poročila ob 15. uri. Bila so tako slaba, da sem se prestrašila in zaslutila sem bližajočo se nesrečo.

Malo pred sedmo uro zvečer smo se vrnil domov. Takoj sem vklopila radio in izvedela žalostno vest. Vsa zmedena sem stekla na vrt k možu in mu povedala, kaj se je zgodilo. Bila sva zelo prizadeta in žalostna. Potem smo vsi ves teden spremljali žalne svečanosti, ki jih je prenašala televizija. Vsa poročila so bila prežeta z globoko žalostjo in večkrat sem se odstranila od televizijskega sprejemnika, ker sem bila ganjena do solz.

Tovarišica Irena Mezga, kje in kako ste izvedela za smrt tovariša Tita?

Bila sem doma in v krogu družine gledala film, ki ga je predvajala televizija. Potem so film prekinili in na ekranu se je pojavil črn trak. Vsa prevzeta od žalosti sem lahko izgovorila eno samo besedo: „TITO“. Nemi smo obsedeli na svojih prostorih. Ta žalostna vest me je presunila, čeprav smo tak izid spričo njegove hude bolezni skoraj pričakovali. Kljub vsemu smo upali in želeli, da bi se obrnilo na bolje. Tito je premagoval vse težave, tej bolezni pa ni bil kos. Narava ga je premagala.

Kaj menite o naši prihodnosti?

Prepričana sem, da bo ostalo tako, kot je bilo. Tito je bil velika osebnost, ki so ga vsi spoštovali in verjamem, da bomo nadaljevali po poti, ki nam jo je on začrtal ter ostali zvesti njegovemu spominu.

Tovarišica Boža Časl, kako ste sprejela vest o smrti tovariša Tita?

Vsi smo bili zbrani okoli televizijskega sprejemnika in gledali film. Potem nam je črn trak na ekranu povedal vse. Ganjeni do solz smo tiho obsedeli. Naš Tito je, izčrpan zaradi hude bolezni, klonil.

Ali ste sledili poročilom o Titovi bolezni?

Poročila konzilija sem stalno poslušala. Zelo me je prizadelo, ko sem izvedela, da bodo tovarišu Titu morali amputirati nogo. Nisem pričakovala, da se bo njegova bolezen

tako začela. Bil je zelo vitalen človek, vedno na nogah, veliko je hodil. Sigurno je bil to zanj velik psihičen udarec.

Ste kdaj videli tovariša Tita?

Nekoč sem ga videla, ko se je peljal v Kamniško Bistrico. Počakali smo ga ob cesti in mu pomahali.

Bi želela iti v Beograd in se ob njegovi grobnici poklonila njegovemu spominu?

Da, vsekakor. Bila sem že dogovorjena z delavci iz Alprema, pa so žal morali odhod v Beograd preložiti. Na vsak način bom šla v Beograd.

Tovarišica Golobova, kje in kdaj ste izvedela, da je umrl naš tovariš Tito?

To vest nam je prišel tistega večera povedat sosed. Novica nas je zelo prizadela. Vedeli smo, da se bo to zgodilo, da je to neizbežno, toda težko se je sprijazniti z izgubo. Čutili smo, kot bi izgubili dragega sorodnika.

Ste tovariša Tita videla kdaj od blizu?

Ne, žal ne. V naši družini pa vseeno veliko govorimo o njem. Pred vojno so se v počitnicah zbirali pri Zabrezovnikovih in pri Torkarjevih mladi ljudje, ki so se prav skrivnostno vedli. Njihovih priimkov niso moji sorodniki nikoli izvedeli. Vsi so se klicali le po imenih. Bilo pa je očitno, da ta imena tudi niso prava. Podnevi se niso radi kazali zunaj. Imeli so stalne sestanke. Včasih jih je bilo toliko, da so se domači kar umaknili iz hiše. Mama mi je pripovedovala, da so bili to komunisti in da je mednje včasih prihajal tudi tovariš Tito, seveda pod drugim imenom. Še po vojni se je tov. Tito spominjal gostoljubne hiše in spraševal, če še živi tista žena v prvi hiši preko mostu.

Bi želela obiskati Dedinje v Beogradu?

Da, zelo rada bi si ogledala kraj, kjer je živel in delal tovariš Tito in kjer sedaj tudi počiva.

Tovariš Janežič, kje Vas je zatekla vest o Titovi smrti in kako ste jo sprejeli?

Ravno takrat sem nekaj delal v garaži. Bližal se je čas poročil, zato sem prižgal radio. Ves čas Titove bolezni sem namreč zasledoval poročila zdravniškega konzilija. Če sem slučajno bil kdaj zadržan in poročila nisem sam slišal, so mi o stanju poročali drugi doma ali v službi. Tako sem tudi tisto

usodno nedeljo pričakoval poročila in prišjo je, tisto, najbolj žalostno, česar smo se vsi bali. Takoj je priteknel v garažo sin, da bi videl, če sem slišal žalostno vest. Potem so sledile minute molka. Bil sem zelo prizadet, od razburjenja sem ves drhtel. Vedel sem, da je naš Tito zelo bolan in da je skoraj nemogoče premagati te bolezni, pa vseeno nisem bil pripravljen na to veliko izgubo. Še sedaj se s tem ne morem sprijazniti.

Ste morda pričakovali kakšne bistvene spremembe pri nas v zvezi s tem dogodkom?

Z izgubo tovariša Tita je nastala pri nas velika vrzel. Toda v naše vodstvo sem vedno zaupal in zato nisem nikdar pomislil, da bi Titova smrt lahko povzročila kakšne bistvene spremembe v naši politiki. Upam, da bo pri nas ostalo vse tako kot je bilo prej.

Ste se morda kdaj srečali s tovarišem Titom?

Samo enkrat sem ga videl od blizu. Bilo je leta 1945 poleti. Tovariš Tito se je mudil v Kamniški Bistrici. Kamničani smo ga pričakovali na trgu in upali, da nam bo spregovoril vsaj nekaj besed. Med tem pa je prišlo sporočilo, da tovariš Tito ne bo imel časa za postanek v Kamniku. Bili smo nekoliko razočarani, a smo kljub temu čakali ob cesti. Kmalu smo ugledali avtomobile. Tovariš Tito se je vozil v starem črnem mercedesu. Pred trgovino Borovo smo mladinci kolono ustavili in tovariš Tito je nasmejan izstopil iz avtomobila in se nam pridružil z razprostrtimi rokami. V naši sredi je nato nadaljeval pot skozi Kamnik. Tam približno, kjer je sedaj Metalka pa je zopet vstopil v avtomobil in se odpeljal. Srečen in ponosen sem, da sem srečal tovariša Tita, to je zame nepozaben in dragocen dogodek.

Tovariš direktor, kje in kako ste sprejeli vest o smrti tovariša Tita?

Bila je nedelja. Proti večeru sem se vrnil domov s strelskega tekmovanja. Sedel sem pred televizijski sprejemnik, da bi spremljal oddaje. Nenadoma so prekinili program in na ekranu se je pojavila zastava s črnim trakom, nato se je oglasil resen napovedovalčev glas in še preden je sporočil žalostno vest, sem vedel, kaj se je zgodilo. Bil sem globoko pretresen in prizadet. Življenje okoli hiše je zamrlo, potihnil je promet na cesti, vsa domovina se je tisti hip zavila v globoko žalovanje. Tišino je prekinil telefon. Z občinskega komiteja so nas pozvali k večji budnosti. Zato smo v naši tovarni takoj uvedli dežurstvo, zavedajoč se, da moramo ohraniti



Bilo je težko . . .



. . . z mnogo bolečine . . .

niti to, kar nam je ustvaril in pomagal ustvariti na tovariš Tito.

S kakšnimi občutki ste spremljali potek njegove bolezni?

Spričo cele vrste bolezni in težav, ki so se kopičile ena za drugo, je bilo nemogoče pričakovati dober izid. Z ozirom na njegovo izredno močno naravo in voljo do življenja, sem gojil tiho upanje, da se bo morda le vse dobro končalo. Sam potek bolezni in čas njegove bitke za življenje sta bila nenavadna. Ključeval je izredno dolgo, kar dokazuje njegovo izredno močno voljo in telesno vzdržljivost. Življenje ga je naredilo takšnega in njegovo, v tolikih bitkah in težkih situacijah prekaljeno telo, je to dokazovalo v tej njegovi zadnji bitki.

Ste se morda kdaj tudi kot lovec srečali s tovarišem Titom?

Ne, v naravi, na lovu se nisva nikdar srečala. Kljub temu dobro poznam njegove poglede na naravo in njegove zasluge za razvoj lovstva pri nas. Tovariš Tito je bil naš največji lovec. Imel je čudovit čut za naravo in sodobne nazore o lovu. Njegova velika zasluga je, da se je pri nas razvilo lovstvo na tako visoko stopnjo in da je dostopno in blizu vsakemu človeku naše socialistične družbe. V tem ravno smo edinstveni na svetu. Bil je velik ljubitelj in zaščitnik narave. Po tem je bil poznan tudi po svetu, zato so ga mnogi državniiki obdarili s primerki raznih redkih živalskih vrst. Vse te živali je gojil in z ljubeznijo negoval na Brionih. Od tam je Slovenija dobila prve muflone, ki so se do sedaj že precej razmnožili.

Njegovo tesno povezanost z naravo in z živalskim svetom potrjujejo njegove besede: „LEPO JE TAM, KJER SE ŽIVALI NE BOJE ČLOVEKA!“

Tov. Balantič, s kakšnimi občutki ste sprejeli vest o Titovi bolezni in o nujnosti operacije?

Vseskozi sem bil optimist. Veroval sem, da bo Tito tudi to bitko dobil. Kasneje, ko sem zvedel nekaj več o njegovi bolezni, nisem mogel več tako zatrdno upati. Okoli njega je bila zbrana ekipa vrhunskih znanstvenikov, strokovnjakov, ki sem jim zaupal. A množica slabih, skoraj bezupnih poročil o Titovi bolezni je počasi ubijala moj optimizem. Potem poročil o njegovi bolezni nisem maral več poslušati. Nato je prišla vest, ki sem se je bal v podzavesti že nekaj časa in na katero v resnici nisem upal nikdar pomisliti.



... in solzami v očeh

Kje Vas je zatekla vest o Titovi smrti?

Bil sem doma. Strmel sem v črno progo preko televizijskega ekrana in se skušal vživeti v dejstvo, da našega Tita ni več. Ta vest je bila nepreklicna stvarnost. V meni pa je vrelo: Ne, Tito ni umrl. Toda televizija in radio sta zlovesčje ponavljala to isto grozljivo vest. Odšel sem na podstešje in obešeno zastavo spustil na pol droga. To, na videz nepomembno opravilo, me je popolnoma izčrpal. Počutil sem se opeharjenega, ogoljufanega, izgubil sem nekaj velikega, nenadomestljivega. V mojih mislih so se razvrščali dogodki, ki jih štejem med najpomembnejše v mojem življenju...

Ali sta se kdaj srečala s tovarišem Titom?

Bilo je spomladi leta 1975. Tovariš Tito se je trenutno mudil na Brdu, kjer je sprejel delegacijo mesta Ljubljane. V našo delovno organizacijo je prišlo sporočilo, naj bi tovarišu Titu predstavili nekaj naših artiklov, ker si želi izbrati kravate in kopalni plašč. V naglici, splošni nervozi in pod pritiskom občutka velike odgovornosti smo pripravili izbor artiklov, s katerimi smo želeli predstaviti našo malo delovno organizacijo.

Tako smo se v nekaj minutah znašli pred velikim medvedom v avli vile na Brdu, od tam so nas pospremili do sprejemnice. Tovariš Tito je imel pri sebi še predstavnike mesta Ljubljane, zato sva imela s tov. Jenkom še dovolj časa za razporeditev blaga, ki sva ga prinesla s seboj.

Najprej si je kolekcijo ogledala tovarišica Jovanka. Ob kavi se je med nami razvil prijeten pogovor. Tovarišica Jovanka se je predvsem zanimala za naše specifične probleme, ker imamo v delovni organizaciji pretežno žensko delovno silo. Potem je stopil pred naju tovariš Tito ves nasmejan in sproščen v odpeti srajci. V navalu treme so se moje misli osredotočile na ovojni papir, ki sem ga mečkal v rokah in nisem vedel, kam z njim. Zdi se mi, da je trajalo celo večnost, da sem se znebil tistega papirja in potem sem začutil prijeten stisk roke. Počasi sem začel dojemati, da stoji pred menoj velikan našega časa. Tovarišica Jovanka naju je predstavila z besedami: „Druže Tito, tu so ti drugovi iz Tvog Kamnika.“ Potem je spregovoril tudi tovariš Tito in moja trema je izginila. Presenečen sem bil spričo njegovega preprostega pristopa, da sem imel občutek, kot bi se pogovarjal z nekom, ki ga srečujem vsak dan. Tudi njemu sva na kratko orisala našo delovno organizacijo, potem pa je svojo pozornost posvetil našim artiklom. „Bogami lepe stvari su Vam to, pomognite mi, da nešto izaberem!“ Izbral je deset lepih kravati in se nato zahvalil: „Hvala, drugovi!“

Šele kasneje sem se zavedel, kako dragocen je bil zame tisti kratek trenutek, ko sem se rokoval z našim tovarišem Titom. Vedel sem, da ima tovariš Tito malo časa za naju, vedel sem tudi, da je delal že od ranega jutra, da je sprejemal razne ljudi in našel za vsakega prijazno in pravo besedo. Kljub temu Titov obraz ni izdajal nobene utrujenosti, nestrpnosti ali nervoze. Bil je vesel in sproščen ter nama je posvetil vso svojo pozornost.

In sedaj ga ni več. Ponosen sem, da sem živel v njegovem času. Kot sin proletarca in patriot sem od malih nog spremljal Titovo pot in živel za njegove ideje. Zato je ta izguba zapustila v meni globoko rano.

Tovariš Šubic, kako ste sprejeli novico o smrti predsednika Tita?

Šele v trenutku, ko smo izvedeli kruto resnico, da Tita ni več, sem se zavedel, kakšnega človeka smo izgubili. Trepotali smo zanj v času njegove bolezni in upali na ozdravitev. Mislim, da ga ni bilo človeka, ki v trenutku izgube našega Tita ni obnemel.

Vaš oče je z njim skupaj delal v Titanu?

Res je, delala sta skupaj kot ključavničarja, oba pa so pred prvo svetovno vojno poslani na Češko. Tam sta se pridružila domačinom in skupaj z njimi delala za krepitev vloge delavskega razreda in razvijanje idej socializma. Žal pa sem imel s pokojnim očetom malo stikov in kaj več ne morem povedati.

Kako ste občutili izgubo maršala?

To je težko izraziti z besedami, ker so te premalo za občutke, ki sem jih takrat čutil v sebi. Njegova moč, veličina in pristen človeški stik sta nam bila kot luč, ob kateri smo pogumno stopali. Z njim smo tudi v svetu doživeli uspeh in veljavo, priboril nam je prijeten občutek, da nekaj pomenimo, četudi smo majhni kot narod, veliki pa po duhu in zaradi vpliva našega maršala na politiko v svetu.

Kako velik in spoštovan je bil Tito, kaže tudi to, da so v Nemčiji na ta dan (tam dela moja hčerka in zet) dali jugoslovanskim delavcem dela prost dan in jim tako omogočili spremljanje neposrednega televizijskega prenosa pogrebnih slovesnosti.

Tovarišica Goričan Ani, kaj vam je pomenil Tito?

Bil mi je kot oče ali mati in ob izgubi mi je bilo tako, kot takrat, ko mi je umrla mama. Čeprav samo s trohico upanja, da se bo bolezen le obrnila na boljše, smo nestrpno vsak dan pričakovali novih sporočil o njegovem zdravstvenem stanju. Še v službo smo prinesle tranzistor in nismo zamudile nobenih poročil. Dal nam je vse: mir, blaginjo, neodvisnost, suverenost, enakopravnost med narodi. Vse te pridobitve, ki so sad njegovega dela, moramo čuvati in krepiti; ponosni smo, da nam je to dal prav on.

Ste ga kdaj поблиže videli?

Imela sem možnost, da sem ga dvakrat videla od blizu. Prvič je bilo to leta 1960 v Ajdovščini, kjer sem bila kot pionirka na proslavi obletnice ustanovitve slovenske vlade. Drugič sem ga videla leta 1965 leta v Medvodah, kjer se je za kratek čas ustavil in se pozdravil s pionirji, ki so mu izročili šopke. Pevski zbor, v katerem sem kot pionirka sodelovala, pa mu je zapel nekaj pesmi. Za vse nas je bilo enkratno doživetje, da smo lahko zapeli ljubljensmu Titu. V Medvodah sem leta 1963 nosila štafetno palico, kar mi bo za vse življenje ostalo v prijetnem spominu.



Žalna seja DS in DPO

Kakšni so bili občutki v dnevih žalovanja?

Z bolečino v srcu sem sprejela žalostno vest, kateri skoraj nisem mogla verjeti. Zavedala sem se, da ne bom mogla več slišati njegovih besed s poti miru in da ga nikoli več ne bomo željno pričakovali ob naših poteh in v naših mestih.

Na dan pogreba je bilo povsod vse kot izumrlo, ceste so bile prazne, še v stanovanjskih blokkih je bilo mirno, kajti žalovala je vsa Jugoslavija. Težki so bili trenutki slovesa, vendar živel bo v naših srcih kot svetel lik naše preteklosti in prihodnosti.

Tovariš Nograšek Jože, kaj praviš o Titu?

Bil je osebnost sveta, vojaški strateg, politik in državnik, ki si je vedno prizadeval da bi rešil vse spore po miroljubni poti. V najtežjih dneh revolucije je znal vedno pravočasno, prav vizionarsko voditi naše narode na težki in trnovi poti do osvoboditve. Znal se je upreti pritiskom močnejših po nadvladi nad našimi narodi, in iz teh preizkušenj je izšel kot zmagovalec. Mogoče se še danes zavedamo, da je bil ves njegov življenjski boj usmerjen za boljši, lepši in mirni jutrišnji dan.

Si bil kdaj v njegovi bližini?

Nekajkrat sem ga videl na poti skozi Kamnik, ko je šel na lov v lovišča Kamniške Bistrice. Če sem le imel priložnost, sem ga ob tej poti pozdravil tudi jaz.

Kako si sprejel vest o njegovi izgubi?

Vsakomur je smrt neizbežna, vendar vsi smo upali na ozdravitev. Nenadna novica o njegovi izgubi me je presunila, ostal sem brez besed. Zavedati pa se moramo, da nam je veliko dal in da moramo začeto nadaljevati po poti, ki nam jo je začrtal prav on.

Z nami so sočustvovalе vse države sveta; malo je državnikov, katerima je bilo izkazano toliko spoštovanja in časti, poslednjo čast so mu izkazale tudi tiste države, ki imajo drugačno družbeno ureditev. Torej je bil Tito res velik človek.

Kako si zamišljaš Jugoslavijo brez Tita?

Da je bil res velik mislec, pove že to, da je že v času svojega življenja utrdil novo vodstvo Jugoslavije. Zavedal se je, da je državo, kot je naša, težko voditi; toliko različno govorečih narodnosti povezati v celoto, ni majhno delo. Če bomo enotni tudi po njem, naš ugled v svetu ne bo padel. Sicer pa, srečni smo, da je živel v tem obdobju in da pripadamo njegovemu času.



Vpis v knjigo žalosti



4. JULIJ – DAN BORCA

„Le vkup! V teh usodnih dneh je treba zediniti vse vaše sile v boju za vaš obstanek . . .

Naj vam duh ne klone, vztrajajte v boju, v katerega vas poziva in ki ga vodi avantgarda delavskega razreda – KPJ

(majski razglas CK KPJ 1941)

Bogomil WIEGELE

Svilanit v tekstilni industriji

V zadnjem tednu meseca maja je bila v Ljubljani seja republiškega odbora sindikata delavcev tekstilne in usnjarsko predelovalne industrije.

Glede na spremenjeni statutarni sklep o kolektivnem vodenju in skrajšanem mandatu vodilnih funkcionarjev je seja imela sicer volilni značaj, vendar so bile osrednje točkednevnega reda namenjene rezultatom poslovanja v preteklem letu in smernicam razvoja obeh panog v Sloveniji.

POSLOVANJE V LETU 1979

Kljub ugotovitvam, da tekstilna industrija Slovenije zaostaja v glavnem v vseh kazalcih v primerjavi s povprečjem industrije v SRS, je obveljala ugotovitev, da so rezultati glede na pretekla leta zadovoljivi in vzpodbudni. Z izgubo je preteklo leto zaključil samo celjski „TOPER“, v katerem je sedaj uveden ukrep družbenega varstva, sanacija pa je v pretežni meri odvisna od uskladitve proizvodnih programov posameznih TOZD in odpravi nesoglasij med posameznimi vodilnimi in strokovnimi sodelavci.

V Slovenski tekstilni industriji je bilo v preteklem letu zaposlenih 49.577 delavcev, v primerjavi s preteklim letom pa se je zaposlenost povečala samo za 502 delavca oz. 1 %, kar kaže na umirjeno rast zaposlovanja. Ob minimalnem povečanju zaposlenih je bil ustvarjeni dohodek za 27 % večji kot v letu 1979, vendar je rast dohodka tekstilcev nekoliko nižja od rasti dohodka gospodarstva SRS in sicer za 2 indeksi točki, vrednostno pa smo tekstilci v preteklem letu ustvarili 5,5 % dohodka republiškega gospodarstva.

SVILANIT V SLOVENSKI TEKSTILNI INDUSTRIJI

V pregledu rezultatov poslovanja za preteklo leto se Svilanit nahaja nekje v sredini slovenskih tekstilnih tovarn. Nekateri rezultati poslovanja naše tovarne v primerjavi s povprečjem bombažne grupe so prikazani v naslednji tabeli:

	Povprečje bomb. grupe	Svilanit	Indeks
Dohodek / delavca	188.203	234.882	125
Dohodek / upor. sredstva	0.50	0.62	124
Čisti doh. / delavca	158.141	161.210	102
Akumul. v primerjavi z doh.	0,15	0,26	173
Akumul. v primerjavi s povpr. uporabljenimi sredstvi	0,075	0,11	147
Čisti mes. OD / delavca	6.309	6.036	96

Iz navedenih rezultatov je razvidno, da so rezultati poslovanja nad povprečjem bombažne grupe, da pa zaostajamo v osebnih dohodkih. Na področju osebnih dohodkov so najboljše rezultate dosegle sledeče tovarne:

IBI Kranj 7.350 din, Tekstil—Filc Mengeš 7.349, Tekstil Medvode 6.969, Dekorativna 6.953 din, Tekstil—Tkalnica Vižmarje 7.048 din, Svila Maribor 6.947 din, Zvezda Kranj 6.928 din in Tosama Domžale 6.922 din. Za vse navedene tovarne pa velja, da so dosegle tudi zelo dobre rezultate poslovanja.

Med tovarnimi bombažne grupacije, ki so presegle 15 % celotnega prihodka v izvozu se nahajajo IBI Kranj, Šašir Škofja Loka, Juteks Žalec in MTT Melje. Svilanit se med izvozniki nahaja v skupini pod 15 % prihodka v izvozu, vendar med petimi tovarnimi, katerih izvoz presega uvoz iz konvertibilnega področja. Med te tovarne spadajo še IBI Kranj, Metka Celje, Dekorativna Ljubljana in Tekstil—Tkalnica Vižmarje. Žal pa je med temi tovarnimi Svilanit edini, ki je v letu 1979 napram letu 1978 zmanjšal razmerje med izvozom in uvozom in sicer iz 199 % v letu 1978 na 180 % v letu 1979, pred nami pa so Dekorativna s 232 %, Metka Celje 271 % in IBI Kranj s 724 %.

S področja izvoza Slovenske tekstilne industrije pa je vsekakor zanimiv podatek, da kar 21 tovarn ne izvozi ničesar na konvertibilno področje, prav toliko pa le do 5 % skupnega prihodka.

SMERI RAZVOJA TEKSTILNE INDUSTRIJE

V analizi stanja Slovenske tekstilne industrije, je razvidno, da Slovenska tekstilna industrija zaostaja za razvojem ostale industrije v Sloveniji kot tudi v primerjavi s tekstilno industrijo v razvitih zapadnih državah. V preteklih letih je bilo mnogo razprav o tem, ali je tekstilna industrija v Sloveniji potrebna ali ne. Na osnovi analiz in primerjav je obveljala ugotovitev, da tekstilna industrija obstaja tudi v razvitih zapadnih državah in da ni to industrija samo za nerazviti del sveta. Vendar pa mora biti tekstilna industrija v razvitih deželah zasnovana na moderni tehnologiji in znanju ter kot taka tudi visoko akumulativna.

V naslednjem srednjeročnem obdobju se na osnovi smernic razvoja pričakuje prestrukturiranje tekstilne industrije v Sloveniji. Selekcija tekstilnih tovarn ne more biti administrativna temveč pogojena z instrumenti gospodarjenja in tržišča. Pričakovati je zmanjšanje števila tovarn in zaposlenih v tekstilu, smeješe pa naj bi se razvijale tovarne, ki imajo dobre proizvodne in poslovne rezultate in se uveljavljajo tako na domačem kot na svetovnem trgu. Poslovni rezultati takšne tekstilne industrije pa ne bi smeli bistveno zaostajati za ostalo industrijo. Prav tako pa bi tekstilci morali v celoti pokrivati svoje uvozne potrebe z lastnim izvozom. Do leta 1985 naj bi izvoz Slovenske tekstilne industrije presegel 15 % skupnega prihodka.

Žal je bila seja republiškega odbora sindikata delavcev tekstilne in usnjarsko predelovalne industrije o smereh razvoja zasenčena s trenutno problematiko: pomanjkanje bombažne preje in repro materiala, pomanjkanje deviz in pritiski za odstop deviz. V celotni razpravi pa se je kot rdeča nit le vleklo spoznanje, da je takšna začrtana pot razvoja pravilna in da mnoge trenutne težave nastopajo prav zaradi odstopanj od začrtane poti.

Smernice razvoja in rezultati poslovanja v preteklem letu kažejo na to, da je v slovenskem prostoru še možnost razvoja tekstilne industrije, ki pa mora biti sodobno organizirana, s sodobno tehnologijo in visoko stopnjo obdelave. V preteklosti je bilo precej zanemarjeno dohodkovno povezovanje v vertikalni smeri in iz tega nastajajo določene težave. Za izvoz se je potrebno stalno prizadevati in ne na tuja tržišča usmerjati samo proizvodne viške ali celo polizdelke in artikle z majhno stopnjo obdelave.

Trenutno stanje v tekstilni industriji v pogojih gospodarske stabilizacije in težavni zunanje-trgovinski bilanci ni ohrabrujoče. Letošnje leto lahko pričakujemo kot eno težjih let, delno pa se bo v njem že morala odraziti spremenjena kvaliteta gospodarjenja. V okviru tekstilnih tovarn je pričakovati določene spremembe, korak naprej pa bo potrebno najti v skupnem sodelovanju in povezovanju. Problem pomanjkanja deviz je možno rešiti v precejšnji meri v sami tekstilni industriji, vendar ta povezava naj ne temelji na prodaji deviz, temveč na skupnem ustvarjanju izvoza s čim višjo stopnjo obdelave ter nato na medsebojnih dohodkovnih odnosih. Do sedaj je v glavnem veljalo pravilo, da so izvozniki ustvarjali manjši dohodek in osebne dohodke ter

Alojz JERMAN

Podružabljanje vzgoje in izobraževanja

Z uveljavljanjem zakona o usmerjenem izobraževanju se pričinja podružabljanje vzgoje in izobraževanja kar prinaša določila, ki obvezujejo k aktivnemu delovanju OZD kot uporabnike in vzgojnoizobraževalne organizacije kot izvajalce usmerjenega izobraževanja. Delavci, drugi delovni ljudje in občani po sistemu svobodne menjave dela sooblikujejo vsebino in obseg usmerjenega izobraževanja, tako, da organizirajo z izvajalci tiste vrste izobraževanja, ki ga sami ne morejo izvajati.

Obseg usmerjenega izobraževanja ni omejen samo na klasično izobraževanje — to je organizirano v šolah, pač pa tudi tisto, ki ga izvajajo temeljne organizacije v združenem delu same ali v sodelovanju z izobraževalnimi organizacijami, delavskimi univerzami, izobraževalnimi centri in ostalimi organizacijami, za katere je izobraževanje glavna dejavnost.

Organizacija združenega dela postaja del izobraževalnega sistema in v okviru tega ima določene pravice in obveznosti kot so:

- ugotavljanje in usklajevanje izobraževalnih potreb
- sodelovanje pri pripravi izobraževalnih programov preko posebnih izobraževalnih skupnosti
- izvajanje delovne prakse, praktičnega pouka, počitniške prakse, pripravništva.

Zakon je opredelil tri vrste usmerjenega izobraževanja:

- izobraževanje za pridobitev strokovne izobrazbe za začetek dela
- izpopolnjevanje strokovne izobrazbe
- usposabljanje z delom.

V sedanjem usmerjenem izobraževanju se izvajajo:

- skrajšani programi usmerjenega izobraževanja do dve leti
- programi srednjega izobraževanja, ki trajajo najmanj dve leti in največ štiri leta
- nadaljevalni programi, ki trajajo največ dve leti.

akumulacijo v primerjavi z neizvozniki, ki so si pridobivali pravico do uvoza na osnovi izvoza iz preteklih let in brez obveznosti izvoza ustvarjali boljše pogoje gospodarjenja. Nesmiselen je sicer izvoz za vsako ceno, marsikaj pa bo potrebno storiti na odpravljanju rezerv in dvigu produktivnosti ter postati konkurenčen na mednarodnem trgu.

O problematiki poslovanja in smereh razvoja je poročilo republiškega odbora o delu v preteklem mandatu ostalo v senci seje. Na seji pa je bila za predsednika republiškega odbora izvoljena dosedanja predsednica, tov. Zlata Humar iz Tekstilindusa. Večjih kadrovskih sprememb v odboru ni bilo izvršenih, razen nekaj zamenjav zaradi preobremenjenosti in nedalavnosti. To pa bo v prihodnjem obdobju potrebno odpraviti, če bo tudi RO sindikata hotel dati svoj prispevek k rešitvi problemov, ki tarejo Slovensko tekstilno industrijo.

V visokem izobraževanju se izvajajo programi za pridobitev višje, visoke strokovne izobrazbe ter za pridobitev magisterija in doktorata.

Programi za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe obsegajo:

- sistematično izobraževanje v okviru stroke
- izpopolnjevanje za zahtevnejša dela v okviru poklica ter specializacija
- izobraževanje na področju kulture, samoupravnega in družbenopolitičnega delovanja.

Programi za usposabljanje z delom se oblikujejo glede na potrebo in uporabnost:

- kot del srednjega in visokega izobraževanja
- usposabljanje mladostnikov z motnjami in invalidov
- uvajanje delavcev z osnovno šolo
- kot del strokovnega izpopolnjevanja.

Pri oblikovanju vzgojnoizobraževalnih programov imajo pomembno vlogo strokovni sveti izobraževalnih skupnosti.

Vzgojnoizobraževalni programi se bodo oblikovali v okviru posameznih usmeritev izobraževanja, ki ga največkrat pokrivajo s stroko ali panogo. Znotraj vsake usmeritve se bo v večini primerov pojavljalo več vzgojnoizobraževalnih programov. Vsak vzgojnoizobraževalni program bo v srednjem usmerjenem izobraževanju vseboval:

- skupno osnovo polovico prvega leta in polovico učnega časa drugega leta izobraževanja in druge vsebine splošne izobrazbe v nadaljnjih letih izobraževanja — torej splošna izobrazba za vse učence v srednjem usmerjenem izobraževanju

- skupna strokovna znanja za vse poklice oz. skupine poklicev, za katere je predvideno izobraževanje po programu
- posamezna strokovna znanja za posamezen poklic ali skupino poklicev.

Srednje šole ne bodo izobraževale učencev za posamezne poklice ampak za več sorodnih poklicev za določeno delovno področje; tako posamezni programi ne bodo temeljili na posameznih profilih poklicev — konkretnemu usposabljanju pa bo namenjen čas po šoli, v času pripravniške dobe v delovnih organizacijah.

OZD se vključujejo v sooblikovanje vzgojnoizobraževalnih programov preko svojih posebnih izobraževalnih skupnosti ali neposredno v TOZD ali delovni skupnosti sprejemajo in izvajajo vzgojnoizobraževalne programe za potrebe svojih TOZD in delovnih skupnosti. Če povzamemo — smisel in cilj izvajanja usmerjenega izobraževanja je v tem, da mora biti vse izobraževanje po osnovni šoli usmerjeno v zadovoljevanje potreb združenega dela.

Salem ing. BEGANOVIĆ

Z inovacijami do večjega dohodka

V številnih delovnih organizacijah je inventivna dejavnost postala sestavni del procesa proizvodnje. Tam, kjer je ta močno vgrajena v njihovo delo, so doseženi dobri rezultati. Vendar se tudi takšne delovne organizacije srečujejo z določenimi težavami in je še veliko neizrabljenih možnosti. Če analiziramo doslej dosežene rezultate v sleherni organizaciji združenega dela, moramo žal ugotoviti, da so inovacijski procesi šele v začetni fazi. Vzroki za tako stanje so zelo različni:

1. Nekatere delovne organizacije niso niti pričele z organiziranjem množične inventivne dejavnosti.

2. Mnoge delovne organizacije so sprejele pravilnik o inventivni dejavnosti in so, žal, ostali samo pri tem.

3. Slaba podpora in neodgovornost vodilnih delavcev. Včasih zavirajo to dejavnost tisti vodilni delavci, ki so poklicani, da spodbujajo to dejavnost.

4. Poslovodnim in drugim strokovnim delavcem pogosto odrekajo možnost in pravico do sodelovanja v tem delu. Storitve delavcev razvojnih služb, ki so najbolj blizu temu delu, se upoštevajo le kot službena dolžnost.

5. Inovacija pride v proizvodnjo veliko lažje, če jo avtor ne prijavi kot inovacijo oziroma, če ne zahteva plačila, čeprav je to le majhen del doprinosu inovacije.

6. Preveč komplicirani postopki strokovne obdelave predlogov. Ti včasih prej zastarijo, preden so obravnavani.

7. Premalo je nakazovanja problemov in iskanja sposobnih delavcev, ki bi te probleme lahko tudi rešili.

8. Ponekod vlada zaostala miselnost, da plačila nadomestila avtorjem bremenijo osebne dohodke drugih delavcev. Nihče ne pomisli na to, da avtor dobi le delček prihranka, ki ga inovacija prinaša, glavni del pa neposredno povečuje čisti dohodek DO in osebne dohodke vseh delavcev.

9. Neurejeni odnosi, v katerih lahko nevoščljivost zavira ustvarjanje in inovatorstvo.

Vse take in podobne težave srečujemo v povprečni organizaciji združenega dela v slovenskem gospodarstvu. To seveda ne pomeni, da napovedujemo opuščanje inovatorstva. Obstojajo delovne organizacije, ki relativno uspešno uveljavljajo inventivno dejavnost.

Naštete težave nam morajo služiti kot izkušnja in šola pri nadaljnjem delu in naporih za uveljavljanje inventivne dejavnosti.

Poglejmo, kakšna je situacija inovatorstva v naši delovni organizaciji.

V preteklih letih smo pri nas obravnavali štiri stare predloge, pripravljen pa je bil le en nov predlog. Vendar to ne pomeni, da v Svilanitu sploh ni izboljšav in inovatorstva. Da je precej storjenega kaže podatek, da Svilanit solidno posluje. Glavni problem je v tem, da bi lahko bilo veliko več koristnih predlogov izboljšav in inovacij nasploh, če bi imeli drugačen odnos do tega in če bi avtorje primerno nagradili, kot to določa Zakon o združenem delu. V Svilanitu imamo tudi pravilnik o nagrajevanju inovatorstva, ki daje komisiji možnost, da uspešno vrednoti vse predloge.

V prvem delu tega članka sem nakazal nekaj najbolj bistvenih problemov, ki negativno vplivajo na inovatorstvo.

V nadaljevanju pa želim nakazati nekaj momentov kot tudi nalog, ki pozitivno vplivajo na razvoj te dejavnosti.

Iskanje virov pridobivanja novega tehnološkega znanja

V prizadevanjih, da bi stabilizirali naše gospodarstvo in premagali nakopičene težave, bomo morali hitreje povečevati produktivnost dela in izboljševati plačilno bilanco. Zato nam mora biti jasno, od kod naj poleg drugih družbenih mer stabilizacije črpamo novo znanje. Nekaj novega znanja sproti črpamo iz širšega okolja (zunaj DO), glavni del pa se nahaja v kadrih DO. Ti kadri so naši delavci, od vzdrževalca prostorov in priučenega delavca do visokošolskega strokovnega kadra. Manjši posamezni predlogi izboljšav na obstoječih napravah in strojih veliko dajo, a zahtevajo malo vloženih denarnih sredstev. Najbolj učinkovite predloge dajo delavci iz proizvodnega procesa, ki delajo in živijo s tem. Večjo in odločilno težo pa množična inventivna dejavnost dobi, če se vanjo vključijo ne le fizični delavci, mojstri in ključavničarjem ampak tudi vsi srednje, višje in visoko usposobljeni strokovnjaki, seveda kot inovatorji, ne pa le da „po službeni dolžnosti“ razpravljajo o inovacijah, ki so jih naredili drugi. Če se še enkrat ozremo na vprašanje, od kot črpati novo znanje, se nam postavlja jasen odgovor – večji del tega znanja je doma, v sami delovni organizaciji. Ostaja le še eno glavno in najbolj pomembno vprašanje, kako čim bolj uspešno odpirati znanje.

Splošni samoupravni akti in samoupravni organi

V Svilanitu imamo pravilnik o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih. Pravilnik omogoča dokaj uspešno reševanje vseh predlogov novatorstva. Ni odveč če še enkrat ponovim stavek iz ene od prejšnjih števil Informatorja o usklajenosti pravilnika z določilom zakona o združenem delu, ki pravi, da delavec v združenem delu dobiva osebni dohodek za rezultate njegovega živega in minulega dela ter za ustvarjanje v inovatorstvu.

Poleg tega obstoja v Svilanitu komisija za inventivno dejavnost, ki dela po svojem poslovniku, ocenjuje predloge s področja inovacij in jih uvaja v proizvodnjo. Zaradi majhnega števila predlogov skuša komisija še na razne načine spodbuditi inovacijsko dejavnost, vendar večjih uspehov ni. Sam postopek od prijave predloga do njegovega ovrednotenja je včasih malo predolg, vendar se vedno poskuša proces čim bolj ekspeditivno speljati. Ko komisija dobi prijavo novega predloga, ga strokovno pregleda in ovrednoti. Na osnovi prihranka, ki ga doprinese izboljšava, komisija določi po tabeli osnovo za letno odškodnino avtorju.

Poleg tega lahko komisija vrednoti določene tehnične izboljšave in koristne predloge po dogovoru z avtorjem z enkratno premijo, seveda če se obe strani s tem strinjata.

Nekatere področja inovacij v Svilanitu

Ker želimo, da bi bila inventivna dejavnost in reševanje problemov v zvezi s tem čim bolj množično, bi tu nakazal nekaj področij, kjer bi ustrezne rešitve lahko prinesle dodatni dohodek delovni organizaciji in seveda avtorjem:

- zamenjava nekaterih obstoječih postopkov z drugimi postopki, ki bi porabili manj energije,
- iskanje novih postopkov, ki zahtevajo manj energije,
- zamenjava postopkov z drugimi, ki zahtevajo manj delovne sile,
- sprememba določenega postopka ali naprave, ki olajša delo delavca,

TABELA ZA IZRAČUN AVTORSKE ODŠKODNINE

Letna osnova din	Letna odškodnina	Višina odškodnine minimalna	Višina odškodnine maksimalna
do 5.000	15 %	300 din	750 din
5.001 – 25.000	750 din + 11 % razlika nad 5.000	750 din	2.950 din
25.001 – 50.000	3.000 din + 10 % razlika nad 25.000	3.000 din	5.500 din
50.001 – 100.000	6.000 din + 7 % razlika nad 50.000	6.000 din	9.500 din
100.001 – 200.000	10.000 din + 5 % razlika nad 100.000	10.000 din	15.000 din
200.001 – 500.000	15.000 din + 4 % razlika nad 200.000	15.000 din	27.000 din
500.001 – 1.000.000	27.000 din + 3 % razlika nad 500.000	27.000 din	42.000 din
nad 1.000.001	42.000 din + 2 % razlika nad 1.000.000	42.000 din	–

– sprememba določenega postopka, da bi zmanjšali škarto oz. izboljšali kvaliteto izdelka.

Kako pritegniti vodstvene in strokovne delavce

V številnih dokumentih o inventivni dejavnosti je zapisano, naj bi vodstvene delavce in nekatere strokovne službe vključili v inventivno dejavnost. To velja tudi za poslovodne organe TOZD-ov nekatere delavce skupnih služb. Določene naloge bi vključili v njihov delokrog. Te ne bi predstavljale le njihove obveznosti, ampak tudi udeležbo pri osebnih dohodkih. S tem bi tudi ti postali del verige množične inventivne dejavnosti.

Katere so te naloge:

- prikaz aktivnih problemov in oblikovanje razvojnih nalog v okviru planiranja proizvodnje in razvoja,
- sodelovanje pri ocenitvi inventivnih predlogov,
- skrb za uvajanje določene izboljšave v proizvodnjo,
- omogočanje večjega izvoza,
- zmanjšanje uvoza opreme ali reprodukcijskega materiala,

- povečanje produktivnosti dela
- delež inovacije pri zvišanju čistega dohodka ali OD
- povečanje varnosti dela.

Za reševanje zgoraj nakazanih in podobnih problemov niso nagrajeni samo inovatorji, ampak tudi tisti, ki ideje realizirajo v proizvodnji. V nekaterih primerih je boljše ovrednoteno uvajanje izboljšave v proizvodnjo kot pa sama ideja. Vzemimo primer tekočega parafiniranja preje pri barvanju in direktnega snovanja brez trdega previjanja. Če upoštevamo planirano investicijo v nove križno previjalne stroje, pokaže izračun, da prinese ta izboljšava dve do tri milijarde starih din. Kdaj bo prišlo do realizacije teh idej, in do resničnega prihranka, je odvisno od prizadevanja in dobrega dela proizvodnih enot (pripravljalnica in barvarna). Ko bodo vidni uspehi dela, bodo del tega prihranka dobili seveda delavci, ki so za to izboljšavo prispevali s svojim znanjem in dodatnim delom. To je le eden od primerov, kakršnih bi lahko bilo veliko.

S tem zapisom sem hotel poudariti pomen inventivne dejavnosti v naši delovni organizaciji in opozoriti na nekatere slabosti. Žal je pri nas inovatorstvo še vedno na zelo nizki stopnji. Smo v letu stabilizacijskih ukrepov in spričo tega je dobilo inovatorstvo še pomembnejšo vlogo.

Jože ZVER

Znova in znova si želim leteti

Danes veliko govorimo o odtujenosti človeka od sodelavcev, sosedov v velikih blokovskih naseljih, ljudi v mestih, ki se kot v velikem človeškem mravljišču vsak dan srečujejo, delajo skupaj dan za dnem, pa vendar vedo malo drug o drugem.

Delno je vzrok odtujenosti tudi to, da ne poznamo hotenj, želja in dela naših bežnih znancev ali sodelavcev, s katerimi smo pravzaprav v vsakdanjih stikih, pa vendar vemo o njih malo.

Tako je stekel ta pogovor z Adijem, ki mu njegov konjiček – letenje – pomeni že dalj časa več kot samo razvedrilo in sprostitvev po delu.

Kdaj si se začel zanimati za ta malce nevaren, a vendar lep šport?

„Kot skoraj vsi fantje, sem se tudi jaz od malega zanimal za „mašinerijo“, posebno pa so me navduševali avioni. Risal sem jih iz sto različnih zornih kotov, kasneje sem začel izdelovati tudi modele malih jadralnih letal, modele avionov, ki jim je propeler obračala elastika. Imenitno je bilo tudi izdelovanje zmajev, ki smo jih potem v tekmovalnem vzdušju prepuščali vetru in ugotavljali, kateri poleti najvišje in kateri je ostal najdlje v zraku. Nekateri teh modelov je bilo možno izrisane ali po delih dobiti pri Mladem tehniku na Starem trgu v Ljubljani, druge smo zopet izdelovali v celoti sami.

Že takrat sem si želel priti v Aero klub, vendar se je zdela ta ideja še tako oddaljena in vzvišena, da je bila zame kar nedosegljiva. Tako sem lahko le kot opazovalec zahajal na letališče v Polju, na tako imenovani Travniki ter od daleč opazoval športna in jadralna letala, ki so vzletala in pristajala. Tu so delovali s svojimi letečimi izdelki tudi modelarji Aero kluba.“

In kdaj si se ti priključil tej zračni družini? Kateri dogodek je pomenil prelomnico med delovanjem amaterskega modelarja in športnim letalcem?



Pred vzletom

„Ja, pri 17. letih sem imel prvič priliko peljati se z avionom in to z DC-9. To je bil izpitni let bodočega letalskega kapetana. Že vnaprej me je steward, družinski znanec, opozoril, da moram pričakovati v zraku razne pripetljaje, ki jih povzroči inštruktor, da jih mora kandidat odpraviti. Vse te inscenirane okvare in njihovo odpravljanje pa niso nič kaj prijetne za želoдец, sploh pa ne za nekoga, ki tega ni vajen. Takrat sem dobil stavo, saj je moj želoдец vzdržal vse prekopicovanje po zraku, res pa je, da sem bil po pristanku bolj bel kot pred vzletom.

Po tej prvi zračni izkušnji sem se včlanil v Aero klub. Pred vpisom v register učencev motornega letenja sem moral opraviti obširne in natančne zdravniške preglede, na katerih specialisti za posamezna področja podajo svoje mnenje o zdravstvenem stanju in telesnih ter duševnih zmogljivostih bodočega pilota. Pri tem sem pravzaprav preskočil noramlni pot do športnega letalca; običajno izhajajo ti iz vrst domačih – Aerovih modelarjev, ki preko jadralnega letenja pridejo do motornega letanja“.

Kako pa je potekalo šolanje in na kakšen način si si pridobil potrebno znanje?

„Po opravljenih zdravniških pregledih sem dobil ustrezno literaturo, ki mi je omogočila pridobitev teoretičnega znanja o letenju, motorjih, zračnih tokovih ter različnih pogojih letenja. Po nekaj teoretičnih izpitih in po tem ko me je inštruktor spoznal za že sposobnega za prvi let, sva vzletela na Cessni F 172, lahkem športnem enomotorcu.“

**Bilo je
zanimivo in lepo**

Najbolj razburljiv dogodek?

„V celi moji karieri športnega letenja se mi pravzaprav ni zgodilo nič razburljivega. Še najbolj se spominjam svojega prvega samostojnega leta. Takrat nimaš več opore v inštruktorju, ki bi kot kopilot lahko odpravil kakšno napako, ki je posledica nepazljivosti ali okvare stroja. Zanesesh se lahko samo na svoje pridobljeno znanje in izkušnje, ko vodiš najdelikatnejše faze leta, to sta vzlet in pristonek. Pri tem prvem samostojnem šolskem krogu sem bil vznemirljen pravzaprav šele po pristanku, saj prej ni časa za druge misli, ker instrumenti in faze leta zahtevajo polno koncentracijo misli“.

Po tem, ko si naredil izpit za športnega letalca motornega letenja, si odslužil tudi vojsko v letalstvu in si danes član stalnega sestava trenažne eskadrile.

„Da, pred osluženjem vojaškega roka sem izvedel za možnost vpisa v šolo za rezervne oficirje letalstva. Ko sem dobil poziv sem prosil za premestitev v letalstvo. Ker sem izpolnjeval ostale pogoje sem bil po uspešnem, izredno natančnem selektivnem zdravniškem pregledu v Beogradu, poslan v Zadar v letalsko vojaško akademijo. To je bilo 6 mesecev trdega dela, predvsem v teoretičnem izpopolnjevanju znanja o letalski tehniki in načinih letenja. Potem smo bili premeščeni na vojaško letališče, kjer smo si z letenjem utrjevali pridobljeno znanje in se pripravljali za izpolnjevanje različnih možnih bojnih nalog.

Po odsluženju vojaščine sem se ponovno vrnil k športnemu letenju, poleg tega moram opraviti tudi določeno število ur letenja vsako leto na vojaškem letalu kot član trenažne eskadrile“.

In sporočilo nam, ki poznamo letenje v glavnem samo s potniških sedežev in z opazovanjem letal v zraku?

„Biti pilot, predvsem potniškega letala, pomeni biti odgovoren za življenje toliko in toliko potnikov sedečih v potniški kabini. Ob zračnih nesrečah je, kot vemo, malo preživelih, katastrofo pa povzroči lahko že malenkostna nepazljivost. Tudi za pilote športnega in vojaškega letala velja isto, saj si odgovoren za varnost tako v zraku kot ljudi pod teboj. Letenje pomeni 95 % trdega dela in malo učitka, pa še temu se lahko predaš šele po pristanku, ko si let uspešno zaključil. Vendar je že tako, da ko si enkrat s tem zastrupljen, si vedno znova želiš zlesti na pilotski sedež in vzleteti.“

In naše sporočilo njemu in njegovim letalskim tovarišem, ki nas vozijo in čuvajo naše nebo svobodno:

Naj nas še naprej varno in srečno prevažajo in ostanejo edini zavojevalci naših višav.

V KUMROVCU

Letošnji sindikalni izlet je bil 7. junija. Iz Kamnika smo se odpeljali ob 6. uri v lepem sončnem jutru. Pot nas je vodila čez Tuhinjsko dolino, preko Celja v Rogaško Slatino. Tu smo si ogledali tovarno stekla. Ogled te tovarne je bil zelo zanimiv, saj smo do sedaj vedno obiskovali le tekstilne tovarne. Videli smo, kako iz majhne žareče kepe stekla nastajajo baloni iz njih pa kozarci in steklenice. Tudi nekateri naši izletniki so poizkušali pihati v tiste dolge cevi, vendar jim ni uspelo. Zelo zanimivo je bilo videti tudi brušenje kristala, to delo je zelo natančno in zahtevno,



Še posnetek za „TEKSTILCA“

predvsem pa zelo škodljivo, saj delo poteka v vodi. Po ogledu tovarne smo se odpeljali v center Rogaške Slatine, kjer smo si ogledali izvire zdravilnih vod in jih tudi pili. Nekateri so šli v trgovino kristala nakupovat, drugi pa so poiskali senco pod cvetočimi kostanji in si gasili žejo.

Ob 10. uri smo se odpeljali proti Kozjem, kjer so nas pričakali predstavniki obrata Konfekcije TOZD Metka Celje. Tov. Planinc Jože nam je zaželel dobrodošlico in v kratkem prikazal razvoj njihovega obrata. Povedal je tudi, da je 3 leta njihov obrat zelo dobro sodeloval s Svilanitom. Nato smo si ogledali obrat konfekcije. Po ogledu smo odšli v njihovo jedilnico na malico. Ob zvokih harmonike smo pojedli malico in že smo nadaljevali pot v Trebčo pri Podsredi. Harmonikar nas je spremljal vso nadaljno pot. Z nami sta šla še dva tovariša iz Kozjega.

V Trebči smo pustili avtobusa pred gostiščem na parkirišču, mi pa smo se v spremstvu vodiča napotili peš mimo ribnika k hiši tete Ane Kolar, kjer je muzej. Tu je v skopih obrisih prikazan rod Titovih prednikov po materi. Z razstavljenimi predmeti orodja, obleke in posod skuša predstaviti obdobje, ko je Josip Broz Tito preživljal svojo mladost. V letih 1936–1941 je Tito vodil v tej hiši več pomembnih sej in posvetovanj. Iz tega obdobja je razstavljenih več slik in dokumentov. Po ogledu hiše tete Ane smo se pogovarjali še z nečakinjo tov. Tita, Ano Kostanjšek. To srečanje nam bo ostalo v spominu kot enkratno doživetje. Pripovedovala nam je, kako je bilo, ko je tov. Tito prihajal v Trebčo kot otrok, kot revolucionar in njena srečanja z njim po vojni. Kako težka pot je bila, ko se je bojeval za pravice izkoriščenega ljudstva in zatiranih narodov. Po prijetnem kramljanju s teto Ano smo šli kakšnih 20 minut peš, do rojstne hiše Titove matere. Pot nas je vodila bo Bistrici do samotne kmetije pri Lapu. Tu se je rodila Martinu in Mariji Javeršek, kot najstarejša hči Marija. Bila je lepo in ponosno dekle. Ko je imela 17 let se je poročila s Franjom Brozom iz Kumrovca in se preselila v Franjev dom v Kumrovce.

Marija Broz je rodila 15 otrok, od katerih jih je 8 umrlo. Ko sedmi otrok se je rodil 7. maja 1892 sin Josip. Kadar je bilo pomanjkanje najhujše, je mati enega od svojih otrok odpeljala k svojim staršem na Javerškovo domačijo. K njim je največkrat peljala sina Jožeka. Ded Martin je imel bistrega vnuka zelo rad. Od 1896 pa vse, dokler ni začel hoditi v osnovno šolo v Kumrovcu, je živel pri dedu. Teh let se tov. Tito spominja kot najlepša leta svoje mladosti.

Javerškovi hiši so dogradili prizidek, tako da je rojstna hiša Titove matere dostopna obiskovalcem. Po ogledu hiše so si nekateri pogasili žejo z vinom, katerega so lahko kupili v kletnih prostorih. Ko smo se vrnili do avtobusov, nas je tam čakal fotograf in smo se slikali. Nato smo se odpeljali v

Bistrico, kjer smo si ogledali osnovno šolo Marije Broz in njen kip. Tu se nismo zadržali dolgo in smo nadaljevali pot proti Kumrovcu, da si ogledamo rojstno hišo tov. Tita. Ko smo si ogledovali notranjost hiše, so se nam orosile oči ob pogledu na Titovo zibelko in na uro, ki se je za vedno ustavila, ko je umrl naš tovariš Tito. Z žalostjo v srcu, se je vsak spomnil na veliko izgubo, nam vsem tako dragega, ljubljenega voditelja tov. Tita. Ko smo si ogledali hišo in skedenj poleg nje, smo se odpeljali še mimo politične šole v Kumrovcu. Zaradi pomanjkanja časa si politične šole nismo mogli ogledati, ampak smo hiteli naprej proti Podčetrtku.

Po okusnem kosilu smo ob spremljavi harmonike zapeli in zaplesali.

Vzdušje in razpoloženje je bilo zelo veselo. Čas, ki smo ga preživeli s prijaznimi gostitelji iz Kozjega, je hitro minil in morali smo se vrniti nazaj v Kamnik. Vsi smo si bili edini, da smo v teh lepih krajih ob Bistrici in Sotli v kratkem času videli zelo veliko in doživeli prijetne in nepozabne trenutke.

Rijavec Zdenka

V LOGARSKI DOLINI

V lepem sobotnem jutru smo se Svilanitovi izletniki odpravili na izlet v Logarsko dolino. Udobni Viatorjevi avtobusi so z nami veselo brzeli po Tuhinjski dolini proti zeleni Štajerski. Prvi postanek smo imeli na Vranskem. Tam je večina želela posrebiti obvezno jutranjo kavico, ki jo na naših domovih že močno primanjkuje. Takoj za Vranskim se je v avtobusu že oglasila harmonika, pa tudi mi smo pritegnili z bolj ali manj ubranimi glasovi.

Hitro smo bili v Nazarjih. Ustavili smo se pred tovarno Gorenje, TOZD MGA (mali gospodinjski aparati). Vodiči so nam najprej opisali tovarno. Zaposlenih je nekaj nad 300 delavcev. Izdelujejo predvsem nam dobro znane stenske tehtnice „Gorenje“, kavne mlinčke in električne stenske ure. Njihov najnovejši izdelek pa je elektronska budilka. Le-ta ima menda tako zoprno glas, da se kljub temu, da ni preveč glasna, takoj zbudiš. Tovarna je čista in prostorna. Imajo tudi lep obrat družbene prehrane. Malico pa jim vozijo iz centralne kuhinje v Velenju.

Delo na strojih fizično ni težko, je pa precej enolično. Posebno težko mora biti na tekočem traku, kjer se trak dve uri sploh ne ustavi in se ta čas ne moreš odstraniti z delovnega mesta.

Povprečni osebni dohodek je za par starih tisočakov nižji kot pri nas. Zaposleni v tovarni so sami domačini iz Nazarij in okolice tako, da fluktuacija delavcev skoraj ni opazna.

Po ogledu tovarne smo v njihovem skladišču pokupili še vso zalogo kavnih mlinčkov, nato pa smo se poslovili od prijaznih gostiteljev.

Ker so se že oglašali naši želodci smo si v Lučah potešili lakoto z zajetnimi sendviči. Treba je priznati, da jim ni bilo kaj očitati.

Po kratkem postanku smo se odpeljali do konca Logarske doline. Nekajkrat so sicer sonce zagnili oblaki pa je bilo hitro spet sončno in toplo.

Ob slapu Rinke smo seveda našli nekaj lepih razglednic in jih poslali tistim, ki jih ni bilo zraven.

V dolini sta veselo igrali harmoniki in zavrteli smo se, da je bilo kaj. Ker nas je v Lučah čakalo kosilo, smo se odpeljali nazaj v dolino.

Kosilo je bilo imenitno in tudi obvezna kavica na koncu ni manjkala. Potem pa veselo na ples. Vrteli smo se, da je bilo veselje. Za popestritev programa pa smo šli še „rihtarja bit“. Posledice te igre so bile vidne še nekaj dni. V večernih urah smo se vrnili domov. Ugotovili smo, da je bilo naporno, toda lepo.

Albin Pirš

Anka HUBAD

Smo zadovoljni?

3. maja smo stopili v nove, lepo urejene prostore obrata družbene prehrane. Tiha ali pa včasih tudi glasno povedana želja se nam je uresničila, saj smo na to čakali vrsto let. Ideja o zgraditvi novega in sodobnega obrata je tlela vse od takrat, ko smo že pred mnogimi leti zaslužek dveh delovnih sobot namenili za menzo. Seveda je bil ta denar porabljen za načrte in drugo dokumentacijo, ves ta čas od zamisli dalje pa so bile večje potrebe po zgraditvi drugih, proizvodnih obratov in denarja za menzo ni bilo nikoli.

S kvaliteto malice in postrežbo v starem obratu že dolgo nismo bili več zadovoljni, saj so se naše potrebe in želje spremenile. Več kot petnajst let pri delitvi hrane in toplega obroka ni bilo posebnih sprememb, pa tudi način razvažanja malice po obratih ni bil več primeren. Delavci so že dalj časa negodovali zaradi premajhnega prispevka DO za družbeno prehrano v primerjavi z drugimi delovnimi organizacijami.

Tako nam je po toliko letih željnega pričakovanja le uspelo nameniti za družbeno prehrano več in s tem prispevati k boljšemu počutju in delu slehernega zaposlenega.

BUSAR Karlo, vodja obrata družbene prehrane, o novih pogojih pravi: „Res je, tudi mi smo dobili boljše pogoje za delo; vsa oprema je nova, izdelana tako, kot je potrebno za samopostrežne restavracije, ki imajo urejeno ogrevanje tople hrane v zgornjem delu, v spodnjem delu servirnih pultov pa



Ob razdeljevalnem pultu je bilo pestro

hladilnike. Večina delovnih površin je iz nerjaveče pločevine, ki se lahko čistijo in ne poškodujejo. Že na začetku smo ugotovili, da sta v novi stavbi delovni prostor za pripravo hrane in skladiščni prostor premajhna. Dnevno pripravimo približno 480 hladnih obrokov. Topli obrok nam pripravljajo v Viatorju in je nanj naročenih (v juniju) 220 delavcev. V mesecu maju je bilo razmerje nekoliko drugačno, saj smo razdelili 300 toplih in 350 hladnih obrokov. Povečanje števila hladnih obrokov terja od nas več dela. Manj je dela s pripravo toplega obroka kot s pripravno hladnega.“

Pa vendar ne bi smelo biti velike razlike med pripravo toplega in hladnega obroka?

„Razlika je v tem, da moramo večino sestavin za hladni obrok zrezati ročno, edini pripomoček, ki ga imamo je stroj za rezanje mesnih izdelkov. Vso zelenjavo pripravljamo ročno, kar je zelo zamudno delo. Zato bo potrebno poskrbeti za stroje in pripomočke, ki bodo olajšali naše delo pri pripravi hrane. Običajni gospodinjski aparati niso primerni zaradi možnosti stalnih okvar, dobijo pa se posebni, specialni in večnamenski stroji, ki so sicer dragi, vendar ob takem načinu priprave hrane še kako potrebni.“

Dobili smo ponudbo nekaterih polpripravljenih jedil v konzervah, vendar kvaliteta priprave in okus ni sprejemljiv. Vsled tega se v ničemer ne morem zanesti na dobave v konzervah ali na zmrznjeno, že pripravljeno hrano.“

Kako imate urejeno preskrbo z živili?

„Trudim se, da preskrbim dnevno svežo zelenjavo, živila in meso, vendar so velikokrat težave, ker posameznih stvari, ki so na jedilniku, ne dobim in moram ponudbi na trgi prilagoditi naš jedilnik. Dogaja se, da živil ne dobim v Kamniku, Domžalah niti v Ljubljani, tako da moramo jedilnik spremeniti. Sam se zavzemam, da le tega nebi spreminjali, vendar nas pomanjkljive dobave živil v to prisilijo. Težav s preskrbo mesa in mesnih izdelkov pa zaenkrat še ni čutiti.“

Kakšen je vaš delovni dan?

„Z delom običajno pričnemo zjutraj ob štirih, pač odvisno od časa, ki ga potrebujemo za pripravo nekaterih jedi. Ker je v dopoldanskem času razdeljeno približno 500 malic in je ob pol devetih že prva izmena, moramo delovni čas razporediti tako, da potem ni težav in nivoze niti na naši strani, niti med našimi odjemalci. Pri delitvi prihaja do



Smo zadovoljni? — za sedaj da!

konic, ko kljub našemu trendu in dobri volji ne moremo urediti in pospraviti vsega tako, kot bi hoteli. V vmesnih presledkih med posameznimi izmenami bi morali očistiti mize, ki so kljub uporabi pladnjev večkrat umazane. Zaradi pomanjkanja časa le te lahko počistimo šelo po zaključku malice."

Kako so se spremenjenemu načinu delitve malice privadili delavci?

„Bilo je nekaj začetnih težav, ko delavci nis vedeli, kaj spada k posameznemu obroku; mislim, da so se sedaj tega nekako navadili. Nekaj je bilo problemov, ko so nekateri pozabili odnesti pladnje k pomivalnim koritom, vendar sedaj ni več tega. Želel bi le, da bi naši zaposleni razumeli, da pripravljamo enako število obeh hladnih obrokov in da ju tako tudi razdelimo za posamezne izmene. Zato ne moremo tistega obroka, ki je po okusu večine boljši, razdeliti samo v eni izmeni, ampak mora ostati enaka izbira obrokov tudi za naslednje izmene."

Prisluhnimo še mnenju delavcev o malici:

V **tkalnici frotirja** so s kvaliteto in postrežbo zadovoljni, čakanja ni več, hladni obroki pa bi lahko včasih bili količinsko izdatnejši. Pravzaprav so prijetno presenečeni, da smo tudi pri nas lahko kvaliteto in ponudbo malice popestrili in večino (tudi tiste, ki so doslej večkrat kritizirali) zadovoljili.

V **vzdrževalni enoti** so zadovoljni, mnenja so, da bi moral biti hladni obrok včasih izdatnejši, saj nekaterim količinsko ne zadostuje.

Delavci **barvarne** prav tako predlagajo, da naj bi bila doma pripravljena obroka količinsko večja, kajti za mlajše količina ne zadostuje. Sprašujejo, če bi pri nas lahko poleg sladice prodajali tudi lučka sladolede, ki bi jih mnogi kupovali v poletnem času. Sicer pa nimajo pripomb.

V **šivalnici** predlagajo možnost nabave mineralne vode za poletni čas, sicer pa so s kvaliteto zadovoljni.

V **TOZD SVILA** bi želeli kot topli napitek mleko, ki ga po deseti uri ni moč dobiti, hladni obrok malice pa naj bo izdatnejši. Tako kot v drugih enotah so mnenja, da naj bosta



Izrečene pohvale naj vzpodbujajo k boljši kvaliteti

hladna obroka v posameznem delu približno enaka po kvaliteti, da ne bo primerov, ko enega obroka takoj zmanjka. Pri toplim obroku pa opozarjajo, na večkratno močno osoljenost toplega obroka, na kar naj se odgovorne tudi opozori.

V **konfekciji frotirja** in **svile** nimajo pripomb, zadovoljni so, da je hrana vnaprej pripravljena na policah in se ne dela razlik. Vprašujejo, zakaj zjutraj ni mogoče kupiti sendvičev.

V **skupnih službah** v zvezi s kvaliteto malice tudi ni pripomb, preveč vabljive so le sladice, katerim se tudi v drugih enotah ne morejo odreči.

Ko zaključujemo misli in mnenja o malici, bi še dodala, da vsi delavci še naprej pričakujemo takšno kvaliteto in postrežbo, kot je v teh dveh mesecih obratovanja nove menze in da upamo, da bo delavce v družbeni prehrani izrečena pohvala in naše zaupanje vzpodbudila in se bodo še naprej tako trudili in skušali popestriti ponudbo pri malici. Naše pripombe, pa naj bi sprejeli kot dobronamerne in jih skušali upoštevati in s tem storiti še korak naprej za izboljšanje počutja delovnega človeka.

Ivana SKAMEN

VVE „Svilanit“

Še preden sem pozvonila na vratih VVE „Svilanit“ na Bakovniku, me je pozdravilo veselo čebljanje cicibanov, ki so našli svoje mesto v varstvo te enote pri dveh prijaznih tovarišicah, Veri in Nadi, ki skrbita za naše malčke, ko so njihovi starši na delu. Prijazne sobice, v katerih visijo zavese s pisanimi otroškimi motivi, so polne smeha malih ljudi. Sem in tja je slišati tudi očitajoče karanje tovarišice, saj so otroci, kot vsi na tem svetu, izkoristili naš razgovor v svoj prid. Nekoliko bolj živahni so bili tudi zato, ker so lačnih želodcev čakali na kosilo.

Obe tovarišici sta zadovoljni z delom v VVE „Svilanit“. Nada le nekoliko pogreša svoje nekdanje kolegice, ki so ostale v VVE center v Kamniku, od koder je tudi ona prišla. Tovarišica Vera pa je pripomnila, da je njej nova družba kar

všeč, čeprav se tudi rada spominja svojih sodelavk iz Svilanita, Sicer pa nekatere vsak dan srečuje, ko pripeljejo svoje malčke njej v varstvo.

Tovarišici nista želeli negodovati, a vseeno sta pripomnili, da nista zadovoljni z osebnimi dohodki, pa tudi število zaposlenih je premajhno, saj si zdaj, ko sta sami, ne moreta privoščiti niti sprehoda na najbližji travnik, ki se nedaleč od naselja vabljivo nasmiha. Problemi, o katerih bo morala vzgojnovarstvena organizacija še spregovoriti.

„Smo kot velika družina“ pravi Nada, „otroci takoj pogrešajo, če koga od njihovih malih prijateljev ni v vrtec. Skrbi jih, kaj se je komu pripetilo in pomirijo se šele takrat, ko je njihov „izgubljeni“ prijatelj zopet med njimi. Tudi novinca ne sprejmejo kat tako medse; takšne pripadnosti otrok k skupini v ostalih večjih vrtcih ni in zato je tu zaslediti tisto pravo vlogo skupine in njenih članov, sicer majhnih, a zelo zanimivih.“

Na vratih je zopet zaslišati zvonec, otroci prisluhnejo in ugibajo, kdo je novi obiskovalec. Tihe želje se jim izpolnijo, saj je to njihov „dostavni“, ki jim vsak dan pripelje kosilo, to je naš nekdanji sodelavec Košir Franci. Veseli se zapodijo iz balkona, kjer imajo mimogrede povedano v lepem vremenu

„mini“ igralnico in čakajo, da jim tovarišici postrežeta s kosilom.

Čutimo, da je to konec našega obiska, saj otroci neradi čakajo, njihovi želodčki pa zahtevajo svoje. Zato vstanem in se poslovim od malih prijateljev in tovarišic iz VVE „SVILANIT“ na Bakovniku.



Za konec pa še to: s sodelovanjem naše delovne organizacije z otroškim vrtcem Antona Medveda je 15 otrok našlo mesto in varstvo v vzgojno varstvenih enotah Otroškega vrtca Antona Medveda in 15 naših zaposlenih staršev zdaj bolj brezskrbno prihaja na delo kot prej. Koristna naložba delovne organizacije se je tako potrdila.

OB SPREJEMU MLADOPOROČENCEV

*PRIDRUŽUJEMO SE ISKRENIM ŽELJAM ZA VSE
LEPO, NA NJIHOVI NOVI ŽIVLJENJSKI POTI.*

V slovo

Člane naše delovne organizacije, še posebno pa njegove najbližje dolgoletne sodelavce je iznenadila in prizadela žalostna novica, da nas je dan pred svojim izpolnjenim 59 letom za vedno zapustil naš sodelavec Ciril. Kdo od nas bi mogel pozabiti sodelavca, ki je že od prvih začetkov graditve tekstilne tovarne Svilanit s svojim delom prispeval k uresničevanju zastavljenih ciljev in nalog.

Življenjska pot našega sodelavca — proletarca ni bila lahka, saj je moral od rane mladosti skrbeti za včasih tako trdo prislužen kos kruha. Kot tkalec na ročnih statvah je bil med najbolj prizadevnimi in pridnimi delavci, zato ni čudno, da je napredoval v tkalskega mojstra, kar je dokazoval s kvalitetnim delom in bogatimi delovnimi izkušnjami tehnologije tkanja ter izrednim smislom za novitete in racionalizatorstvo. V vseh letih zaposlitve v Svilanitu je bil skromen in s sodelavci v dobrih tovariških odnosih. Prav zato smo ga imeli radi in prav zato nam je zdaj tako težko ob slovesu.

Ko se poslavljamo od njega se mu zadnjič zahvaljujemo za prispevek, ki ga je s svojim nesebičnim delom dal k razvoju naše tovarne. Težko nam je ob misli, da ga ne bomo srečali več med nami, da si ne bomo stisnili več rok, kot smo to storili že velikokrat po njegovi upokojitvi. Ko se je vračal v tovarno in se z nami veselil napredka. Nič več ga ne bomo srečali na izletih upokojencev, ki se jih je Ciril vsa leta po upokojitvi rad udeleževal in s svojo prisotnostjo popestril in na vseh srečanjih razvedril celotno družbo.

Po letih težkega dela, ki ga je opravljal v Svilanitu, so se pokazale posledice na njegovem zdravju, seveda pa tudi od prestanih naporov in gladovanja v zaporu v Berlinu, Pepenburgu in v Belgiji in posledic nezgode, ki se mu je pripetila leta 1947. Zato je leta 1971 odšel v invalidski pokoj, katerega zadnji del je preživel v domu upokojencev v Kamniku.

Ohranili ga bomo v spominu kot dobrega sodelavca in nesebičnega tovariša.

ZAHVALA

Ob izgubi moje drage mame se iskreno zahvaljujem svojim bivšim sodelavkam za pozornost, ki so mi jo izkazale s podarjenim vencem.

Iskrena hvala.

Verdnik Marija

ZAHVALA

Vsem sodelavcem se iskreno zahvaljujem za humano pomoč pri zbiranju sredstev za nakup invalidskih vozičkov.

Hvala za prispevke, ki bodo služili za boljše in lepše življenje mojih otrok in naše družine.

Slapar Niko

Foto arhiv

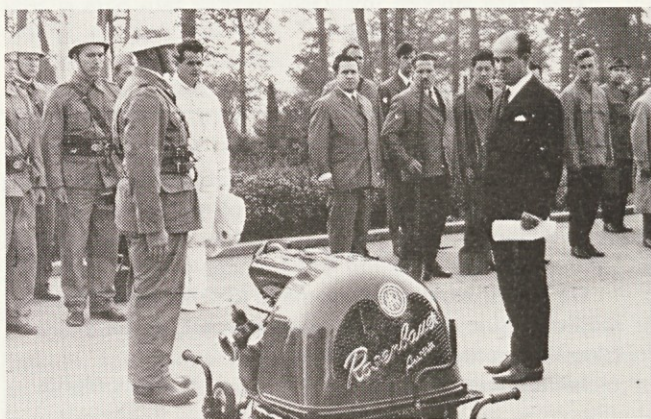


Fantje z ostrim pogledom



Pogled v preteklost

„KAMNIŠKI TEKSTILEC“ LETNIK XVIII. ŠT. 5–6
GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE
„SVILANIT“ KAMNIK
GLASILO UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR:
Balantič Silvo, Huban Anka, Alenka Doplihar,
Stankovič Brane, Okorn Tomaž
Tehnični urednik: SKAMEN IVANA
Odgovorni urednik: BORIS ZAKRAJŠEK
NAKLADA: 800 IZVODOV
Tisk: Mestni muzej Idrija



Pri predaji raporta

